

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Організація самодіяльного туризму

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	242 «Туризм»
Освітня програма	«Туризм»
Вид дисципліни	обов’язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“20” червня 2019 року, протокол № 15

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. іст. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Посохов І.С.

Програму схвалено на засіданні кафедри
туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “19” червня 2019 року № 12

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

_____ А.Ю. Парфіненко

Програму погоджено методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “19” червня 2019 року № 11

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

_____ Л.І. Григорова-Беренда

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організація самодіяльного туризму» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 242 «Туризм».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

методика і практика формування, організації та управління різноманітними добровільними колективами туристів. Дисципліна в цілому виконує освітню, світоглядну, інформаційну, розвиваючу, навчальну функції. При цьому в центрі уваги залишається людина з її потребами, ціннісними орієнтаціями та світоглядними уявленнями.

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Організація самодіяльного туризму» належить до циклу профільних дисциплін напряму підготовки «туризм».

Попередні умови для вивчення дисципліни: наявність шкільних знань з географії, безпеки життєдіяльності, основ економіки, організації краєзнавчої роботи, подорожей і екскурсій.

Мета дисципліни: формування об'єктивного ставлення до самодіяльного туризму, уміння складати документацію, кошториси, плани і маршрути самодіяльних туристичних подорожей і екскурсій, засвоєння прийомів роботи з туристичними колективами. Дисципліна створює підґрунтя для засвоєння таких професійних дисциплін за фахом як «Спортивний туризм», «Організація туризму», «Технологія туристичної діяльності», «Менеджмент туризму», «Організація екскурсійних послуг» тощо.

Кількість кредитів:

Денне відділення – 4 кредити

Загальна кількість годин:

Денне відділення – 120.

Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
32 год.	12 год. (4 ауд., 8 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
56 год.	108 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
10 год.	-

1.6. Заплановані результати навчання:

знати: основи формування самодіяльних туристичних організацій, напрями їх діяльності, прийоми роботи з туристичними колективами;

вміти: складати необхідну документацію, кошториси, плани, маршрути самодіяльних туристичних подорожей та екскурсій; підготувати групу до подорожей та туристичних змагань.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Нормативно-правові основи формування туристичної організації

Терміни. Типи, види і форми туризму. Самодіяльний туризм. Види і категорії туристичних заходів. Туристичний бізнес. Основні правові та нормативні документи з самодіяльного туризму. Права та обов'язки туристів. Відомчі нормативні акти щодо діяльності туристичних самодіяльних організацій. Повноваження адміністрації навчальних закладів, які здійснюють туристичні подорожі. Вимоги до формування туристичних груп та учасників туристично-спортивних походів. Вимоги до керівника туристичної групи. Обов'язки і права керівника туристичної групи. Обов'язки та права учасника туристичної подорожі.

Тема 2. Організаційна структура самодіяльного туризму

Форми туристичних об'єднань. Органи державної влади та їх структурні підрозділи, що відповідають за розвиток спорту та туризму. Федерація спортивного туризму України. Український державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді. Місцеві станції юних туристів. Туристичні маршрутно-кваліфікаційні комісії навчальних закладів України.

Територіальні спортивні туристичні клуби. Туристичні і краєзнавчі гуртки та секції. Міжнародні громадські туристичні організації. Туристичні фірми. Структури управління туристичними організаціями.

Тема 3. Оформлення і форми діяльності туристичної організації

Учасники самодіяльного туризму. Порядок оформлення туристичної організації. Організація і проведення зборів, конференцій. Оформлення протоколів. Утвердження статуту та установчого договору. Розподіл обов'язків у групі. Порядок складання і пункти плану роботи туристичної організації. Документація туристичної організації. Легалізація туристичної організації. Реєстрація в державних органах влади.

Форми туристичних подорожей і туристично-краєзнавчої діяльності. Кооперація і об'єднання туристів та туристичних організацій. Співробітництво із зацікавленими організаціями. Підготовка нормативних документів, захист соціальних та екологічних прав туристів, забезпечення безпеки. Оформлення матеріалів на присвоєння спортивних звань та розрядів. Організація масових заходів, підготовки і підвищення кваліфікації туристів. Інформаційно-організаторська допомога.

Тема 4. Основи психологічної роботи з групою

Компаньонство. Проблема визначення типів характеру учасників подорожі. Особливості психології туристів. Стосунки керівника туристичної групи і компаньонів.

Тема 5. Спортивний напрям діяльності туристичної організації

Категорювання туристичних маршрутів. Пішохідні походи. Водний туризм. Гірський туризм. Кінний туризм. Туристична підготовка. Організація і планування тренувань. Умови участі людей у туристичних походах (екскурсіях). Умови отримання спортивних розрядів і звань. Функції маршрутно-кваліфікаційних комісій (МКК).

Тема 6. Організаційно-масовий напрям діяльності туристичної організації

Туристично-краєзнавчі вечори. Виставки, ярмарки та туристичні салони. Туристичні табори та експедиції. Шкільні туристично-краєзнавчі заходи. Зльоти автотуристів.

Форми суспільно-корисної роботи (участь в облаштуванні географічного кабінету або майданчика, проведення природоохоронних заходів). Форми творчої самодіяльності (культурно-масові заходи та ігрова діяльність). Форми масових шкільних краєзнавчих заходів. Організація і планування краєзнавчої роботи у школі.

Види туристичних вечорів. Зміст плану (програми) туристичного зльоту (вечора). Види туристичних зльотів. Види туристичних змагань. Зміст плану (програми) туристичних змагань. Види туристичних конференцій. Зміст плану (програми) туристичної конференції. Види туристичних олімпіад. Зміст плану (програми) туристичної олімпіади. Види підбивання підсумків краєзнавчої роботи.

Організація літнього відпочинку школярів. Особливості розроблення плану роботи гуртка у таборі праці та відпочинку школярів. Особливості роботи табору туристично-краєзнавчого профілю.

Участь туристичних організацій у виставковій діяльності. Підготовка до участі у виставках, ярмарках та турсалонах, оформлення туристично-екскурсійного матеріалу для виставки. Робота на стенді. Підведення підсумків участі в турсалонах.

Тема 7. Екскурсійно-масовий напрям діяльності туристичної організації

Типи і види географічних екскурсій. Підготовка екскурсії. Зміст плану-програми екскурсії. Технологічна карта екскурсії. Навчальні екскурсії на виробництво. Зміст плану (програми) експедиції. Музеї. Історико-архітектурні й археологічні заповідники. Історико-меморіальні комплекси й ансамблі. Історико-етнографічні заповідники. Природні заповідники.

Тема 8. Навчально-методичний напрям діяльності туристичної організації

Підготовка кадрів з організації та проведення туристичних спортивних заходів. Організація і планування туристично-краєзнавчої роботи в школах. Оформлення шкільних, краєзнавчих музеїв. Участь у всеукраїнських масових туристично-краєзнавчих заходах. Школи, семінари, збори. Навчально-тренувальні табори. Пересувні навчальні табори. Навчальні полігони. Консультативна робота.

Тема 9. Підготовка та проведення пішохідного походу

Види туристичних походів, їх особливості. Категорії складності походів. Етапи підготовки походу. Зміст плану (програми) походу. Особливості і значення походів вихідного дня. Комплектування групи та підготовка до подорожі. Розробка маршруту подорожі. Організація харчування в туристичному поході. Калорійність добового раціону туриста. Складання графіка подорожі. Оформлення та залік подорожі. Звіт про подорож.

Тема 10. Підготовка і проведення велосипедного походу

Зміст плану (програми) походу. Етапи підготовки походу. Категорії складності велопоходів. Комплектування групи та підготовка до подорожі. Розробка маршруту подорожі. Складання графіка подорожі. Організація харчування і калорійність раціону в поході. Правила безпеки у велопоході. Оформлення та залік подорожі. Звіт про подорож.

Тема 11. Підготовка і проведення автомобільного походу

Зміст плану (програми) походу. Етапи підготовки походу. Категорії складності автомобільних походів. Комплектування групи та підготовка до подорожі. Розробка маршруту подорожі. Складання графіка подорожі. Організація харчування і калорійність

раціону в поході. Правила безпеки в автомобільній подорожі. Оформлення та залік подорожі. Звіт про подорож.

Тема 12. Змагання з туристичного багатоборства

Види туристичних змагань. Підготовка змагань. Змагання зі спортивного орієнтування. Змагання зі скелелазіння. Велотуристичні змагання. Автотуристичні змагання. Дитячі туристичні змагання. Чемпіонати. Положення про змагання. Правила суддівства. Голова суддівства комісія (ГСК). Штаб зльоту. План підготовки і проведення змагань та зльотів. Форми проведення туристичних змагань. Проведення і суддівство чемпіонів чемпіонатів зі спортивного туризму.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
Тема 1. Нормативно-правові основи самодіяльного туризму	8	2	2			4	10	1				9
Тема 2. Організаційна структура самодіяльного туризму	9	3	2			4	10	1				9
Тема 3. Оформлення і форми діяльності туристичної організації	9	3	2			4	10	1				9
Тема 4. Основи психологічної роботи з групою	10	4	2			4	10	1				9
Тема 5. Спортивний напрям діяльності туристичної організації	8	2	2			4	10	1				9
Тема 6. Організаційно-масове спрямування діяльності туристичної організації	8	2	2			4	10	1				9
Тема 7. Екскурсійно-масове спрямування діяльності туристичної організації	10	2	4			4	10	1				9
Тема 8. Навчально-методичне спрямування діяльності туристичної організації	9	3	2			4	10	1				9
Тема 9. Підготовка і проведення пішохідного походу	11	3	4			4	10	1				9
Тема 10. Підготовка і проведення велосипедного походу	11	3	4			4	10	1				9
Тема 11. Підготовка і проведення автомобільного походу	10	3	4			3	10	1				9
Тема 12. Змагання з туристичного багатоборства	17	2	2		10	3	10	1				9
Усього годин	120	32	32		10	46	120	12				108

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Нормативно-правові основи самодіяльного туризму	2
2	Тема 2. Організаційна структура самодіяльного туризму	2
3	Тема 3. Оформлення і форми діяльності туристичної організації	2
4	Тема 4. Основи психологічної роботи з групою	2
5	Тема 5. Спортивний напрям діяльності туристичної організації	2
6	Тема 6. Організаційно-масове спрямування діяльності туристичної організації	2
7	Тема 7. Екскурсійно-масове спрямування діяльності туристичної організації	4
8	Тема 8. Навчально-методичне спрямування діяльності туристичної організації	2
9	Тема 9. Підготовка і проведення пішохідного походу	4
10	Тема 10. Підготовка і проведення велосипедного походу	4
11	Тема 11. Підготовка і проведення автомобільного походу	4
12	Тема 12. Змагання з туристичного багатоборства	2
	Разом	32

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Нормативно-правові основи формування туристичної організації</i> » з наступних питань: Типи, види і форми туризму. Самодіяльний туризм. Види і категорії туристичних заходів.	4	9
2.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Організаційна структура самодіяльного туризму</i> » з наступних питань: Форми туристичних об'єднань. Органи державної влади та їх структурні підрозділи, що відповідають за розвиток спорту та туризму. Федерація спортивного туризму України.	4	9
3.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Оформлення і форми діяльності туристичної організації</i> » з наступних питань: Учасники самодіяльного туризму. Порядок оформлення туристичної організації. Організація і проведення зборів, конференцій. Оформлення протоколів. Утвердження статуту та установчого договору. Розподіл обов'язків у групі.	4	9
4.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Основи психологічної роботи з групою</i> » з наступних питань: Компаньйонство. Проблема визначення типів характеру учасників подорожі. Особливості психології туристів. Стосунки керівника туристичної групи і компаньйонів.	4	9

5.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Спортивний напрям діяльності туристичної організації</i> » з наступних питань: Категорування туристичних маршрутів. Пішохідні походи. Туристична підготовка. Організація і планування тренувань. Умови участі людей у туристичних походах (екскурсіях).	4	9
6.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Організаційно-масовий напрям діяльності туристичної організації</i> » з наступних питань: Туристично-краєзнавчі вечори. Виставки, ярмарки та туристичні салони. Туристичні табори та експедиції.	4	9
7.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Екскурсійно-масовий напрям діяльності туристичної організації</i> » з наступних питань: Типи і види географічних екскурсій. Підготовка екскурсії. Зміст плану-програми екскурсії. Технологічна карта екскурсії.	4	9
8.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Навчально-методичний напрям діяльності туристичної організації</i> » з наступних питань: Підготовка кадрів з організації та проведення туристичних спортивних заходів. Організація і планування туристично-краєзнавчої роботи в школах. Оформлення шкільних, краєзнавчих музеїв.	4	9
9.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Підготовка та проведення пішохідного походу</i> » з наступних питань: Етапи підготовки походу. Зміст плану (програми) походу. Особливості і значення походів вихідного дня. Комплектування групи та підготовка до подорожі. Розробка маршруту подорожі.	4	9
10.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Підготовка і проведення велосипедного походу</i> » з наступних питань: Категорії складності велопоходів. Комплектування групи та підготовка до подорожі. Розробка маршруту подорожі. Складання графіка подорожі.	4	9
11.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Підготовка і проведення автомобільного походу</i> » з наступних питань: Категорії складності автомобільних походів. Комплектування групи та підготовка до подорожі. Розробка маршруту подорожі. Складання графіка подорожі. Правила безпеки в автомобільній подорожі.	3	9
12.	Підготовка до усного опитування на тему: « <i>Змагання з туристичного багатоборства</i> » з наступних питань: Види туристичних змагань. Підготовка змагань. Змагання зі спортивного орієнтування. Дитячі туристичні змагання. Чемпіонати. Положення про змагання.	3	9
13	Індивідуальне завдання	10	-
	Разом	56	108

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчальна робота покликана сформувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних проблем дисципліни «Організація самодіяльного туризму» з метою підвищення якості професійної підготовки.

До форм індивідуальної навчальної роботи віднесено:

укладання глосарію із загальних понять курсу «Організація самодіяльного туризму».

Для виконання завдання необхідно: -використовуючи довідкову літературу та інші інформаційні джерела, з'ясувати значення запропонованих нижче термінів та записати значення кожного терміну до робочого зошиту з дисципліни «Організація самодіяльного туризму»; -розібратися у сутності кожної запропонованої категорії; -підготуватися до дискусії в аудиторії щодо розуміння вивченого матеріалу; -у випадку наявності декількох тлумачень кожного терміну, обґрунтувати, якої саме інтерпретації дотримується студент і чому;

- за умови, що значення якогось терміну є незрозумілим, зафіксувати запитання до зошиту, а під час дискусії в аудиторії за запропонованими темами, винести їх на обговорення або проконсультуватися з викладачем.

Кожен студент протягом семестру виконує самостійну роботу, що складається з 6 індивідуальних завдань, які передбачають оволодіння навичками з методики підготовки і проведення туристичних заходів:

1. Складання комплексу базової документації уявної туристичної групи.
2. Складання плану-схеми пішохідного переходу по топографічній карті.
3. Складання плану-програми екскурсії на об'єкт огляду.
4. Складання плану-програми пішохідної екскурсії по кварталі міста.
5. Складання плану-програми заміської екскурсії вихідного дня.
6. Складання плану-програми дводенної велосипедної екскурсії.
7. Складання плану-програми дводенної автомобільної екскурсії.

Написання індивідуальних завдань з дисципліни «Організація самодіяльного туризму».

Індивідуальне завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи. Індивідуальне завдання виконується самостійно. Оцінка за індивідуальне завдання враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни. Під час написання індивідуального завдання студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

Індивідуальне завдання складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності). Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання. Основна частина має містити реферативне викладення матеріалу теми. У висновку потрібно викласти міркування стосовно досягнення мети роботи. У друкованому варіанті обсяг роботи

повинен становити 7-10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі індивідуального завдання становить: вступ - 1 стор.; основна частина 5-8 стор.; висновок - 1 стор.; список використаної літератури - 1 стор.

7. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах.

1. Оцінювання роботи студентів під час практичних (семінарських) занять.
2. Оцінка за індивідуальну роботу студентів.
3. Проведення проміжного тестового контролю.
4. Проведення підсумкового модульного контролю.

Оцінка зі змістовного модулю складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять, оцінки за проміжний тестовий контроль та оцінки за індивідуальну роботу.

Загальна оцінка з дисципліни (модулю) визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль.

Порядок поточного оцінювання знань студентів. Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовки студентів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

1. активність та результативність роботи студента протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання індивідуального завдання;
3. виконання проміжного тестового завдання зі змістовного модулю.

Контроль систематичності виконання самостійної роботи та активності на практичних (семінарських) заняттях.

Оцінювання здійснюється за наступними критеріями.

1. ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
2. ознайомлення з основною та додатковою літературою;
3. логіка, стиль виклад матеріалу в письмових роботах та усному виступі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
4. якість, самостійність та своєчасність виконання необхідних завдань.

Проміжний тестовий контроль зі змістовних тем. Проміжний тестовий контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Загальна тривалість екзамену 1 година. До складання заліку допускаються студенти, які мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів змістовних модулів, складання глосарію, написання та захисту реферату.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння матеріалу здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях та на екзамені.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного цією робочою програмою дисципліни.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного та підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань дорівнює 40.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													ІН ДЗ	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1						Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	15	60	40	100	
3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4					

Критерії оцінювання для семінарських занять

4–5 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

2–3 бали – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; презентація відсутня; студент виявляє знання і розуміння основних

положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; протягом семінарського заняття студент працює недостатньо активно, питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

1–2 бали – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; презентація відсутня; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи:

40–30 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

30–20 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

20–0 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу екзаменаційного білету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Азар В.И., Туманов С.Ю. Экономика туристского рынка. — М., 1998.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм. — М., 2001.
3. Александрова А.Ю. Экономика и территориальная организация международного туризма. — М., 1996.
4. Биржаков М.Б. Введение в туризм. — СПб., 2001.
5. Биржаков М.Б., Никифоров В.И. Индустрия туризма: Перевозки. — СПб., 2001.
6. Борисов К.Г. Международный туризм и право. — М., 1999.
7. Волков Ю.Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес. Ростов н/Д: Феникс, 2003.
8. Волков Ю.Ф. Экономика гостиничного бизнеса. — Ростов н/Д: Феникс, 2003.
9. Волошин Н.И. Правовое регулирование туристской деятельности. — М., 2004.
10. Грицак Ю.П. Организация самостоятельного туризма. — Харьков: Экограф, 2008. - 164 с.
11. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности. — М.: НОЛИДЖ, 2005.
12. Дворниченко В.В. История международного и национального туризма.— М.: Издательство МЭСИ, 2001.
13. Долматов Г.М. Правовые основы туристского бизнеса. — М.: МЭСИ, 1997.
14. Здоров А.Б. Экономика туризма. — М.: Финансы и статистика, 2004.
15. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма. — М.: Финансы и статистика, 2000.
16. Карпова Г.А. Экономика современного туризма. СПб., 2001.

17. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2003.
18. Костриця М.Ю., Обозний В.В. Шкільна краєзнавчо-туристична робота.- К.: Вища школа, 1995.
19. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм.-К.: Вища школа, 1994.
20. Маринин М.М. Туристские формальности и безопасность в туризме.— М.: Финансы и статистика, 2004.
21. Николаенко Д.В. Рекреационная география. — М., 2001.
22. Обозний В.В. Краєзнавство.-К.: Вища школа, 1997.
23. Осипова О.Я. Транспортное обслуживание туристов. — М.: Академия, 2006.
24. Папирян Г.А. Менеджмент в индустрии гостеприимства (отели и рестораны). — М.: Экономика, 2001.
25. Планирование на предприятии туризма: Учебник/ под ред. проф. Е.И. Богданова. — СПб: Бизнес-пресса, 2005.
26. Сенин В.С. Организация международного туризма: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2003.
27. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / За заг. ред. В.Ф. Орлова. / К.: Грамота, 2006.
28. Справочник туриста. / Сост. В.В. Онищенко. - Харьков: Фолио, 2007.
29. Туристична діяльність: Нормативна база / Роїна О.М. - К.: КНТ, 2005.
30. Туристичні ресурси України.- К.: Здоров'я, 1996.
31. Федотов Ю.Н., Востоков И.Е. Спортивно-оздоровительный туризм: Учебник / Под. общ. ред. Ю.Н. Федотова. - М.: Советский спорт, 2002.

Допоміжна література

1. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. – К.: Палітра, 1997.
2. Биржаков М.В. Введение в туризм. – СПб.: Герда, 1999. – 192 с.
3. Благодійний Фонд розвитку учнівського краєзнавства і туризму. “Знати, щоб діяти”: Інструкт.-метод. зб. – К.,1998.
4. Булашев А.Я., Кобченко Ю.Ф. и др. Туристско-географическое районирование Украины: Учеб. пособие. – Харьков: ХГИФТ, 1998. – 26 с.
5. Вяткин Л.А., Сидорчук Е.В., Немытов Д.Н. Туризм и спортивное ориентирование: Учеб. пособие. – М.: Издат. центр “Академия”, 2001. – 208с.

6. Ганопольский В.И., Безносиков Е.Я., Булатов В.Г. Туризм и спортивное ориентирование: Учебник. – М.: ФиС, 2010. – 240 с.
7. Гуляев В.Г. Организация туристической деятельности. – М., 1996.
8. Державна програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. – К., 2002.
9. Евсеев С.П. и др. Спортивный туризм: Учеб. пособие. – СПб.: ГАФК им. П.Ф. Лесгафта, 1999. – 126 с.
10. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.
11. Константинов Ю.С. Туристские слеты и соревнования учащихся: Учеб.-метод. пособие. – М.: ЦДЮ и КМОРФ, 2000. – 228 с.
12. Костриця М.Ю., Дубович М.С. Турпохід вихідного дня. – К.: Здоров'я, 2010.
13. Костриця М.Ю., Обозний В.В. Шкільна краєзнавчо-туристична робота. / М.Ю. Костриця, В.В. Обозний. – К.: Вища школа, 1995.
14. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 191 с.: іл.
15. Курилова В.И. Справочник для начинающего туриста. – Одесса: Маяк, 1990.
16. Лысогор Н.А. и др. Питание туристов в походе. – М.: Пищевая пром-сть, 2010. – 96 с.
17. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навч. посіб. – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.
18. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104с.
19. Михайлов Б.А., Федотов Ю.Н. Профессионально-прикладной туризм. – СПб.: ГАФК им. П.Ф. Лесгафта, 2002. – 201 с.
20. Обозний В.В. Краєзнавство. – К.: Вища школа, 1997.
21. Обозний В.В. Туристично-краєзнавча практика у педагогічному вузі: Навчальний посібник. 2-е вид. – К.: Науковий світ, 2004. – 228 с.
22. Орієнтовні навчальні програми туристично-краєзнавчих об'єднань учнівської молоді. – К.: 1996.
23. Правила проведення туристичних походів, експедицій і екскурсій з учнівською і студентською молоддю України, – Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск II. К.: 1994.
24. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посіб. – К.: Рокор, 2001. – 200 с.
25. Спортивный туризм: Правила змагань. – К.: ФСТУ, 2001. – 137 с.
26. Сухацький Д.С. Структура та діяльність туристичних клубів (курсова робота). – Запоріжжя, 2008. – <https://www.tkg.org.ua/node/9084>

27. Туристско-краеведческие кружки в школе: Методические рекомендации / Под ред. Титова В.В. – М.: 2010.
28. Усков А.С. Практика туристских путешествий: Учеб. пособие по туризму и краеведению. – СПб.: Твор. учеб. центр “Геос”, 1999. – 264 с.
29. Федотов Ю.Н., Востоков И.Е. Спортивно-оздоровительный туризм: Учебник. – М.: Сов. спорт, 2002. – 364 с.
30. Філіпов З.І. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізкультурного профілю. – Дрогобич: Коло, 2010. – 344 с. – URI: http://tourlib.net/books_ukr/filipov.htm
31. Шиянов Л.П., Рогаткин А.В. Походы выходного дня. – М.: Профиздат, 2010.
32. Штюмер Ю.А. Содержание работы по развитию самостоятельного спортивного и оздоровительного туризма: Метод. рек. – М.: ЦРИБ “Турист”, 1991. – 121 с.
33. Щур Ю.В., Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм: Навч. посіб. – К.: Альтерпрес, 2003. – 232 с.